

SOSYAL BİLGİLER - 5

CEVAP ANAHTARI

2. ÖĞRENME ALANI

EVİMİZ DÜNYA

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

- a) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlik planı yapar.
- b) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini uygular.
- c) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliğini değerlendirir.

1

Aşağıda verilen tanımları görsellerle eşleştirerek görsellerde verilen harflerden uygun olanları tanımların karşısına yazınız.

a

b

c

ç

d

e

1. Magmanın yer kabuğuna doğru yükselmesi olayıdır: **c**
2. Doğada havadaki basınç değişimlerine bağlı oluşan, kendi eksenini etrafında dönerek hareket edebilen, yüksek hızlara ulaşabilen ve yıkıcı etkileri olan şiddetli bir rüzgâr çeşididir: **e**
3. Genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde, vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütlelerinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu, yamaçtan aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanır: **b**
4. Tektonik kuvvetlerin veya volkan faaliyetlerinin etkisiyle yer kabuğunun kırılması sonucunda ortaya çıkan enerjinin sismik dalgalar hâlinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yeryüzünü kuvvetle sarsması olayıdır: **a**
5. Bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan; ani, büyük ve düzensiz su akıntılarıdır: **ç**
6. Yanma olayının kontrolsüz bir şekilde gerçekleşmesidir: **d**

Deprem anında yapılması gerekenler hakkında araştırma yapınız. Bu araştırmadan hareketle deprem anında bina içerisinde, açık alanda, metro veya diğer toplu taşıma araçlarında neler yapılması gerektiğini ilgili yerlere yazınız.

DEPREM ANINDA YAPILMASI GEREKENLER

Deprem anında bina içerisindeyseniz;

- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalıdır.
- Varsa sağlam sandalyelerle desteklenmiş masa altına veya dolgun ve hacimli koltuk, kanepa, içi dolu sandık gibi koruma sağlayabilecek eşya yanına çömelerek hayat üçgeni oluşturulmalıdır (Çök, kapan, tutun.). Baş iki el arasına alınarak veya bir koruyucu (yastık, kitap vb.) malzeme ile korunmalıdır. Sarsıntı geçene kadar bu pozisyonda beklenmelidir.
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Balkona çıkılmamalıdır.
- Pencerelerden ve camdan yapılmış eşyalardan uzak durulmalıdır. Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- Kesinlikle asansör kullanılmamalıdır.
- Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalıdır.
- Kibrit, çakmak yakılmamalı; elektrik düğmelerine dokunulmamalıdır.
- Tekerlekli sandalyede isek tekerlekler kilitlenerek baş ve boyun korumaya alınmalıdır.
- Mutfak, imalathane, laboratuvar gibi iş aletlerinin bulunduğu yerlerde; ocak, fırın ve bu gibi cihazlar kapatılmalı, dökülebilecek malzeme ve maddelerden uzaklaşılmalıdır.
- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanaları kapatılmalı; soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.
- Diğer güvenlik önlemleri alınarak gerekli olan eşya ve malzemelerle birlikte toplanma bölgesine gidilmelidir.

Deprem anında açık alandaysanız;

- Enerji hatları ve direklerinden, ağaçlardan, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşılmalıdır. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olunmalıdır.
- Toprak kayması olabilecek, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunulmamalıdır. Böyle bir ortamda bulunuluyorsa hızlı şekilde güvenli bir ortama geçilmelidir.
- Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olunmalıdır.
- Toprak altındaki kanalizasyon, elektrik ve gaz hatlarından gelecek tehlikelere karşı dikkatli olunmalıdır.
- Deniz kıyısından uzaklaşılmalıdır.

Deprem anında metroda veya diğer toplu taşıma araçlarındaysanız;

- Elektrik akımına kapılmamak veya farklı bir hattın gelen tren ya da metronun çarpmasına mani olmak için -gerekmedikçe- kesinlikle metro ve trenden inilmemelidir.
- Sarsıntı bitinceye kadar metro ya da trenin içinde sıkıca tutturulmuş askı, korkuluk veya herhangi bir yere tutunmalı; metro veya tren personeli tarafından verilen talimatlara uyulmalıdır.

3

Afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinliğini tablodaki yönergeleri takip ederek yapınız.

Afet Bilinci Geliştiriyoruz			
Amaç	Ön Hazırlık	Süre	Değerlendirme
Öğrencilerin afetlerin etkilerini anlamaları, bu etkileri azaltmaya yönelik bilgi sahibi olmaları ve farkındalık geliştirmeleri	Her öğrenci bir hafta öncesinden afetlerle ilgili bilgi ve görsel toplar.	3 ders saati	EK Öz Değerlendirme Formu

Afetleri Tanıma ve Anlama (2 ders)	
1. Ders: Afet Türleri	
İçerik: - Deprem, sel, yangın, toprak kayması gibi afetlerin tanımı - Her afetin özellikleri ve etkileri	
Etkinlik: Öğrenciler öğretmenlerinin rehberliğinde sınıf mevcuduna göre dört ya da beş kişilik gruplara ayrılır. Her grup bir afet türü seçer. Seçtikleri afet hakkında kısa bir sunum hazırlar.	
2. Ders: Afetlerin Etkileri	
İçerik: - Afetlerin insanlara, doğaya ve topluma olan etkileri - Acil durum çantası hazırlama	
Etkinlik: - Sınıfta beyin fırtınası yapılarak afetlerin olumsuz etkileri tartışılır. - Acil durum çantası hazırlama çalışması yapılır. Öğrenciler, çantada bulunması gereken eşyaları listeleyip küçük bir çanta hazırlayabilirler.	

Afetlere Hazırlık ve Farkındalık Oluşturma (1 ders)	
3. Ders: Afet Anında Yapılması Gerekenler ve Farkındalık Oluşturma	
İçerik: - Afet anında nasıl davranılmalı? - Öğrencilerin öğrendiklerini paylaşılabileceği bir etkinlik düzenleme	
Etkinlik: - Afet anında nasıl davranılması gerektiği üzerinde konuşulur. - Sınıf içinde bir "Afet Farkındalık Günü" düzenlenir. - Öğrenciler, hazırladıkları posterleri ve sunumları aileleri ve diğer öğrencilerle paylaşırlar. - Ayrıca afet güvenliği hakkında bilgi verici broşürler dağıtılabilir.	

Not: Bu etkinliği EK'te verilen forma göre değerlendirebilirsiniz.

Aşağıdaki metni okuyunuz. Verilen soruları metne göre cevaplayınız.

Yağız'ın yaşadığı şehirde görülen yoğun yağışlar nedeniyle şehrin bazı bölgelerinde su baskınları yaşanmaya başladı. Yağız ve ailesi, selden etkilenen mahallelerden birinde oturuyordu. Yağız'ın yaşadığı ev şehir merkezinden biraz uzak, derelerin geçtiği bir bölgede bulunuyordu. Sağanak yağmur başladığında ailesi durumu fark etmişti ancak bu durumun bir afete dönüşeceğini düşünememişlerdi. Kısa zaman içerisinde yükselen sel suları evlerine doğru hızla ilerledi.

Yağız ve ailesi, böyle bir afetle karşı karşıya kalacaklarını tahmin edemedikleri için yeterli hazırlık yapmamışlardı. Evlerinin önünde yağmur suyu tahliyesi için gerekli sistem yoktu. Sel riskine karşı acil durum planı da hazırlamamışlardı. Sular yükselmeye başlayınca aile paniğe kapıldı. Eşyalarını kurtarmaya çalıştılar ama zaman daralıyordu. Bunun üzerine sel sularının evlerine girmemesi için kapılarının önüne kum torbaları koymaya çalıştılar ancak sel sularının evin içine girmesine engel olamadılar. Yağız'ın babası bu durumu fark edip hemen elektrik ve gaz bağlantılarını kapattı. Aile, hızla evin üst katına çıktı ve yetkililerle iletişime geçtiler. Kısa bir süre sonra yetkililer aileyi kurtarmaya geldi.

A) Yağız ve ailesinin yaşadığı yerde sel felaketinin görülmesinin nedenlerini yazınız.

Yağız ve ailesinin yaşadığı yerde sel felaketinin görülmesinin nedenleri şunlardır:

- Yoğun Yağışlar: Şehirde görülen aşırı yağışlar, su seviyesinin hızla yükselmesine neden olmuştur.
- Yağız'ın evi, derelerin geçtiği bir bölgede bulunuyordu. Bu tür alanlar, sel riski açısından daha savunmasızdır.
- Ailenin sel riskine karşı herhangi bir hazırlık yapmamış olması, durumu daha da tehlikeli hale getirmiştir.

B) Sel felaketinin olası etkilerinden korunabilmek için Yağız ve ailesinin ne gibi tedbirler almaları gerektiğini açıklayınız.

Sel felaketinin olası etkilerinden korunmak için alması gereken tedbirler şunlardır:

- Aile, sel durumunda nasıl hareket edeceklerine dair bir acil durum planı oluşturmalıydı. Bu plan; nerede toplanacaklarını, nasıl tahliye edileceklerini içermeliydi.
- Evlerinin önünde yağmur suyu tahliyesi için gerekli sistemlerin (örneğin pompa veya drenaj kanalları) kurulması, suyun birikmesini engelleyebilirdi.
- Sel riskine karşı kum torbaları, bariyerler veya yükseltilmiş yapılar kullanılarak evin çevresi koruma altına alınabilirdi.
- Önemli belgeler, yiyecek, su, ilaçlar ve ilk yardım malzemeleri içeren bir acil durum çantası hazırlanabilirdi.

C) Sel anında Yağız ve ailesinin neleri doğru yaptığını yazınız.

Sel anında Yağız ve ailesinin doğru davranışları şunlardır:

- Babası, elektrik ve gaz bağlantılarını kapatarak ailenin güvenliğini sağladı. Bu, yangın ve elektrik çarpması riskini azalttı.
- Aile, sular yükseldikçe evin üst katına çıkarak daha güvenli bir yer buldu.

EK

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

No:

Yönerge: Bu Öz Değerlendirme Formu sizin 3. Etkinlik'teki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Etkinlik planında eksik kalan veya daha iyi yapılabilecek bölümler hangileridir?

2. Bu etkinlikte ne tür zorluklar ve problemlerle karşılaştınız? Nasıl başa çıktınız?

3. Bu etkinlik, afet bilincini geliştirmenize faydalı oldu mu? Neden?

4. Bu etkinlikten neler öğrendiniz?